

Abonnement pour un an
350 piastres
Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :
"Idjtihad," Constantinople

Téléph. St. 865

XXII ème ANNÉE

1927, 15 Mai No 228

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی، صحی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
تور کیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳۱ ، اعلا کاغذلیسی ہ اپرادر.

ادارہ خانہ سی :
جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلہ فون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکنجی سنہ

نومرو ۲۲۸ - ۱۵ مایس ۱۹۲۷

عقل نسیم

دین ، الهی انسانلر ایله بیرلشدیره رک ، انسانلری بری برلریله بیرلشدیرن رابطه لری آشکار صورتده ضعیفلاندی ، یاخود تخریب ایتدی ؛ مخلوقاته یاپیلان بتون تجاوزلری عفو ایتک حقه مالک فرض اولوبان قادرکل ذاته یاپیلان مناسب تضمینات ایله انسانلر یکدیگرلری ، جزاسز قالاراق ، اضرار ایده جکلیری ظن ایدرلر .

حقسزلقلری ، غدرلری ، غصب و غارتلری ، خیانتلری ، جمعیه یاپیایله جکلیری تعدی و تجاوزلری عفو ایتک حقه مالک بر ذاتک موجودیتیه اقتناع ایتک قاداد فنا انسانلری تطمین ایده جک و جنایت ایشله مک جسارتی ویره جک دنیاده برشی وارمیدر؟ [۱۰] کوریورز، که بو مشوم فکرلرله جسارته نه رک اک فنا آداملر اک بیوک جنایتلره گیریشیرلر، و عفو و مغفرت آلهی نی نیاز ایدره رک، بو جنایتلری تعمیر ایتدی کیرینه قائل اولورلر. دنیاده هیچ بر شیئه یارامایان صمیمی برندات قارشیدسند عصب الهی نك سکون بولدیغی بر راهب

[۱۰] مشهور شقی چاقیرجه لی، پک مؤمن و صوفو ایدی : بولجیلری ، کولبری هر صویدو حقه و صوبولاردن مقاومت ایدنلری هر قتل ایتدی کجه دایما یانده بولونان امانک آرقه سندده اعوانیه برابر نماز قیلار و ایشله دیکی جنایتلرک عفوئی اللهین استحصال ایتش اولدیغنه تماماً قائل و مستریخ اولاراق ملعون صنعتنه دوام ایدردی . بر ابرانی شاعر : « ندامت کنهم بانک الکرم زند » دیر . بزم ادبیات مجددن شناسی افندی ده :

نور رحمت نهیه کولدورمه یه روی سیم

« تا کرینک مغفرتندن ده بیوکی کنهم ؟ »

دیمکده در . قادر کل اولان و کناهلری ، نه قادر ظالمانه ولورسه اولسون ، عفو ایتک الله بولونان بر الله اعتقاد ایتک ، کورولیور، که اخلاق افساد ایتک خصوصند اک مدھش وقوتی عامل اولماقده در . دخی اخلاق صوک درجه ده چوروک اولدینی آشکاردر . بوسبیله J. M. Guyau کی حقیقی حکیملر مابعد الطبیی مؤیده و وجیه دن عاری بر اخلاق تأسیسنه ساعی اولمشلدر . مشارالیهک وجیه من و مؤیده سز بر اخلاق خلاصه سی دیمک اولان Esquisse d'une morale sans obligation ni anction آدلی کتابیله Irreligion del'Avenir عنوانی کتانی او قومالی در و بویکی اثرک ترجمه سنه و طبعنه همت اولونمالیدر . ع . ج .

سویلر سویله من جانی لرک وجدانی حضور و راحت بولور ؛ بونلر قباحتلرینک تضمینی ، کناهلرینک کفارتی اولاراق ، شفاوتلرینک ، خرسزلقلرینک و کوتولکلرینک ثمره لرینی ، کارلرینی اللهک نماینده لری [یعنی راهب لر ، خواجهرلر ، خااملر] ایله آره لرندہ تقسیم ایتیه راضی اولورلر سه ، بو راهب بو خوجه ، بو خاخم اونلری یعنی جانلری شقیلری ، الوهیت نامنه تسلیه ایدرلر .

دینه مربوط بر اخلاق ، بالضروره دینک مادونی در ، دینه تابعدر . بر زاهدک نظرندہ ، الله ، مخلوقلرینه تقدم ایتک لایددر . الله اطاعت ایتک انسانلره اطاعت ایتمکدن افضلدر . سماوی حکمدار مطلقک منافعی ، جلیز فانی لرک منافعه تقدم و غلبه ایتمه لیدر فقط للهک منفعتلری ، آشکار صورتده اللهک نماینده لرینک ، اللهک ناظرلری اولان روحانی لرک ، راهب لرک ، خواجهرلرک ، خااملرک ، آخوندلرک منفعتلیدر : بونک نتیجه سیدر، که بتون دینلرده راهب لر ، روحانی لر، قبول واجرا ایتدیرمه یه یالکز اللهک مالک اولدینی وظائف ، ایشلرینه کله دیکی زمان ، اللهک منافعی ویا اللهک شان و جلالی بهانه سیله بشری اخلاق وظائفندن انسانلری عفو ایتک حقه مالکدرلر . بوندن باشقاء جنایتلری عفو ایتک اقتدارینه مالک اولان ذات ، جنایتلر اجراسنی امر ایتک حقه مالک اولماق لازم کلزمی ؟ [۲]

مبحث ۱۵۹ — بر الهی موبودیتی فرصه ایتک
اضافه لازم دکلمر .

[۲] Mme Roland سیاستکاه یعنی قافاسی بره دوشورلک

اوزره « کیوتین » کونورولورکن O liberté, que de erimes ont été commis à ton nom ! یعنی ای حریت سنک نامکه نه قادر جنایتلر یاپیلدی ! دیه باغیرمشدی . دین نامنه یاپیلان جنایتلر ایسه ، حریت نامنه یاپیلان جنایتلردن یوزلرجه بیک دفعه فضله در . انکزیسیون رئیس Torquemada نك دبری دیری آتسه آندیروب یاقدینی انسانلرک عددی . سکسان بیکگی کچمشدر . ۱۸۰۸ ده ناپولیون بوناپارت طرفندن بومحکمه لر قاپانیلنجه یه قادر ، اولا سوق تعصبله بالا خره مطلق حکمدارلرک منفعت سیاسی سی اندیشه سیله ایشله مشلدر . یوزلرجه بیک انسان ی ضعف اعتقادله اتهام ایتش و آتسه دیری دیری یاقشلدر . ع . ج .

اونلره ایملک ایتمک لازم کلدیکنی و بونلره فئالقی ایتمهک،
بونلرک انتقامنی و کیننی تحریک ایدنک امین واسطه اولدیغنی
آ کلاماق ایچون انسانلرک، کورمه دکلی، بیلیمه دکلی،
طایمادق لری برالله، غیر مرئی بو واضع قانونه، اسرار
آلود بر دینه، اصلسز قورقورله نه احتیاج لری واردر؛

قانونه ده اول کناه یوقدر بو وجیزه [Maxime]
قادر یا گلش برشی یوقدر. کندیسنه حظ اولانی جالب
آلم اولان شیدن فرق ایتمک ایچون انسانک نه ایسه او اولماسی
یعنی ذی حس بر موجود اولماسی کافیدر. بر آدامک
کندیسنه مفید و یا مضر اولانی بیلیمه مه سی ممکن اولماق
ایچون دیگر آدامک ده کندیسنی کبی ذی حس بر موجود
ارلدیغنی بیلیمه سی کافیدر. دیگر بر انسانده کندیسنه غیر
مساعده حسیات تحریک ایتمکدن قورقاسی لازم کلدیکنی
بیلیمه سی ایچون، انسانک همونه محتاج اولماسی کافیدر؛
بو وجهله، هم کندنی نفسی، هم دیگر لری ایچون یا یماسی
مقتضی شیئی کشف ایتمه سی ایچون حس ایدن و دوشون
بر موجودک حس ایتمکدن و دوشونمکدن غیر هیچ بر
شیئه احتیاجی یوقدر. بن حس ایدیورم، و بر دیگر
بنم کبی حس ایدیور: بتون اخلاقک اساسی ایشته
بودر! [۰]

راهب مرله

[۰] قومک «ایکنه نی کندیکه صوق، چوالدوزی باشقاسنه»
ضرب مثلی ده عملی و حیاتی بر اخلاقک اساسیدر. Meslier نک
دیغک ایسته دیکی بودر. J. M. Guyau نک
Je crois sentir la rose éclore dans mon coeur,
Avec le papillon je crois baiser la fleur.
Il n'est peut-être pas de peines solitaires,
D'égoïste plaisir; tout se lie et se tient.
La peine et le plaisir courent d'un être à l'autre,
Et le vôtre est le mien, et le mien est le vôtre,
Et je veux que le vôtre à vous tous soit le mien!
Que mon bonheur soit fait avec celui du monde,
Et que je porte enfin dans mon cœur dilaté,
— Eu dût-il se briser, — toute l'humanité! »

مصراعلرنده عینی اخلاق پرهنسیی ترم اولونمشدر.

کولیمور کوکلم جهانده آغلایانلر وار ایکن.

مصراعمرله (فنائی اللهیز) عنوانی بر غزلارک

کوکلملره برابر کوکلمز شاد و مکدردر:

دل توحیدمزنده منفرد حظ و عذاب اولماز.

بیتی ده عینی اخلاق پرهنسینه دوغرو بوجه ان الهاملره مشحوندر.

نفسلری دو که نتیجه قادر بزه تکرارده اصرار ایدرلر:
« بر الله اولماقسزین وجیهه اخلاقیه Obligation morale
تعبیر آخرله وظیفه اخلاقیه موجود اولماز؛ انسانلره
و حق بالذات حکمدارلره، کندیلرینی مکلف قیلاجاق
درجه ده ذی اقتدار بر واضع قانون لازمدر، دیرلر وجیهه
اخلاقیه، مکلفیت اخلاقیه بر قانون استلزام ایدر؛ فقط
بو قانون، شئون آره سنده کی ابدی و ضروری مناسباتدن
تولد ایدر، بو مناسباتک ایسه بر اللهک موجودیتله هیچ
بر علاقہ سی یوقدر. انسانلرک سیرت لری تک قواعدی،
بیلیمه بیلدیکلری، کندیلرنجه بیلیمه بیلیر اولان طبعلردن
صدور ایدر، حقتده هیچ بر فکر لری بولونمایان طبع
الهی دن دکل. بو قواعد بزی مکلف قیلار، مجبور
قیلار، یعنی بو قواعد رعایت و یا بو قواعددن انحراف
ایتدیکمزه کوره کندیمیزی شایان حرمت و شایان استحقاق،
شایان محبت یا خود مقور، مکافاته نزا و یا مجازانه مستحق،
مسعود یا خود بدبخت قیلار. کندنی کندیسنه بیلیمه مضر
اولمای انسانه منع ایدن قانون، نه طرز و صورتله بو عالمه
گلش بولونورسه بولونسون و کله جگ عالمده طالعی نه
اولایلیرسه اولسون سرشت حاضری [Essence actuelle]
فطرت حاضره سی مقتضاسی اولاراق حضور و رفاهی
ایسته مه، درد و محنتدن توقی ایتمه، حظی سومه،
آلدن قورقماه مجبور اولان ذی حس بر موجوددر.
انسانی باشقارینه فئالقی یا یامایه و اونلره ایملک یا یامایه مجبور
ایدن قانون.. جمعیت حالنده یا شایان و فطرت لری مقتضاسی
اولاراق، کندیلرینه هیچ بر ایملک یا یامایه استحقاق
ایتمه و سعادت لرینه مانع اولانلردن متنفر اولمایه مجبور
اولان ذی حس موجودلرک فطرت لری اوزهرینه
مؤسسدر.

کرک بر الله موجود اولسون کرکسه موجود
اولماسین، کرک بوالله تکلم ایتش، کرکسه تکلم ایتشمش
اولسون، کندیلرینه مخصوص طبیعت مالک بولوندوچه
یعنی حسلی مخلوقلر اولدوچه، انسانلرک وظیفه لری عینی
قالیر. شو حالده هرا فراطک کندیلرینی آشکار بر صورتده
تخریبه میال بولوندیغنی، محافظه نفس ایچون افراطلردن،
ظلملردن توقی ایتمک، باشقارلی طرفندن سولیک ایچون